

Datum: Rijeka, 9. srpnja 2026.

Kolegij: Psihološki i socijalni aspekti starenja

Voditelj: prof.dr.sc. Elizabeta Dadić-Hero

e-mail voditelja: : elizabeta.dadic.hero@medri.uniri.hr, svjetlana.gasparovic-babic@zzjzpgz.hr,
helena.glibotic-kresina@zzjzpgz.hr, fadil.habibovic@fzsri.uniri.hr, sanja.host@gmail.com,
vesna.cacic@fzsri.uniri.hr, aleksandar.racz@zvu.hr

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Sveučilišni diplomski studiji – Sestrinstvo – Gerontologija i palijativna skrb starijih

Godina studija: 2

Akadska godina: 2026./2027.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Ciljevi kolegija

Cilj kolegija je omogućiti studentima stjecanje temeljnih teorijskih i praktičnih znanja o procesu starenja, zdravstvenim i socijalnim aspektima skrbi za starije osobe te specifičnostima očuvanja njihova tjelesnog i mentalnog zdravlja. Po završetku kolegija studenti će moći:

- objasniti demografska kretanja i trendove vezane uz starenje stanovništva
- opisati temeljna načela zdravstvene i socijalne skrbi za starije osobe
- prepoznati fiziološke i psihološke promjene povezane sa starenjem te najčešće bolesti starije životne dobi, uz razumijevanje specifičnosti liječenja i komunikacije sa starijim osobama
- objasniti važnost i primjenu preventivnih zdravstvenih mjera usmjerenih na očuvanje zdravlja starije populacije
- definirati pojam multikulturalizma te opisati njegov razvoj i značaj u suvremenom društvu
- analizirati povezanost rase, etniciteta i procesa starenja te objasniti kulturološke razlike u iskustvu starenja
- prepoznati najčešće duševne poremećaje u gerijatrijskoj populaciji
- objasniti važnost preventivnih intervencija u očuvanju i unapređenju mentalnog zdravlja starijih osoba

Sadržaj kolegija

Kolegij obuhvaća sljedeće tematske cjeline: koncept i teorije starenja; demografske karakteristike starenja stanovništva; sigurnost i kvaliteta života u starijoj dobi; prevencija bolesti i promicanje zdravlja u procesu starenja; prevencija duševnih poremećaja i očuvanje mentalnog zdravlja starijih osoba; multikulturalnost i starenje; utjecaj kulturnih, etničkih i društvenih čimbenika na proces starenja i zdravstvenu skrb za starije osobe.

Izvođenje nastave

Nastava se izvodi u obliku predavanja i seminara. Od studenata se očekuje redovito pohađanje svih oblika nastave te aktivno sudjelovanje u raspravama, seminarskom radu i ostalim nastavnim aktivnostima. Provjera ishoda učenja provodi se pisanim završnim ispitom. Ispunjavanjem svih nastavnih obveza i uspješnim polaganjem završnog ispita student ostvaruje 4 ECTS boda.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Duraković Z, suradnici: Gerijatrija – medicina starije dobi. Zagreb: C.T. – Poslovne informacije d.o.o., Zagreb, 2007.
2. Havelka, M. i sur. 2013. Zdravstvena psihologija - Biopsihosocijalne odrednice zdravlja, Zdravstveno veleučilište Zagreb, Zagreb – izabrana poglavlja
3. Schaie, K. W., Willis, S. L., Despot-Lučanin, J., Penezić, Z., & Lacković-Grgin, K. 2001. Psihologija odrasle dobi i starenja. Slap. – izabrana poglavlja

Popis dopunske literature:

1. Priručnik za gerontodomaćine – gerontodomaćice (Internet) Available from: <http://lovrec/wp-content/uploads/2019/03/PRIRUČNIK-ZA-GERONTODOMAĆICE.doc>
2. Jedvaj S, Štambuk A, Rusac S. Demografsko starenje stanovništva i skrb za starije osobe u RH. Socijalne teme 2014;1:135-54
3. Europska komisija. Zelena knjiga o starenju – Poticanja međugeneracijske solidarnosti i odgovornosti. Bruxelles: 2021. COM(2021)50 final Available from https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2021_50_f1_green_paper_hr.pdf
4. Vlada RH: Strategija socijalne skrbi za starije osobe u RH, 2017-2020. Available from: https://stampar.hr/sites/default/files/Arhiva/strategija_socijalne_skrbi_za_starije_osobe_u_rh_za_razdoblje_od_2017.-2020._g.pdf
5. Martinez, Mario 2021. How Culture Influences Aging, Video materijal (dostupno na Mario Martinez: How Culture Influences Aging - YouTube)
6. Kao, H. F. S. (2003). Multicultural Aging. Besplatno dostupno na: https://www.researchgate.net/profile/Hsueh-Fen-Kao/publication/9052201_Institutionalization_in_Taiwan_The_role_of_caregiver_gender/links/543efd5e0cf21c84f23cc8b7/Institutionalization-in-Taiwan-The-role-of-caregiver-gender.pdf

7. Chen, L., Xiao, L. D., Han, W., Meyer, C., & Müller, A. (2020). Challenges and opportunities for the multicultural aged care workforce: A systematic review and meta-synthesis. *Journal of Nursing Management*, 28(6), 1155-1165. Besplatno dostupno na: https://www.researchgate.net/profile/Lily-Dongxia-Xiao/publication/343112558_Challenges_and_opportunities_for_the_multicultural_aged_care/links/5ffe5bd445851553a03d60d8/Challenges-and-opportunities-for-the-multicultural-aged-care.pdf
8. Nichols, P., Horner, B., & Fyfe, K. (2015). Understanding and improving communication processes in an increasingly multicultural aged care workforce. *Journal of Aging Studies*, 32, 23-31. Besplatno dostupno na: https://espace.curtin.edu.au/bitstream/handle/20.500.11937/23949/236175_236175.pdf?sequence=2&isAllowed=y
9. Despot J., Iskustvo starenja, Naklada Slap: Zagreb 2003
10. Detels R, Beaglehole R, Lansing M.A., Gulliford M. Oxford Textbook of Public Health. Fifth Edition. Oxford:Oxford University Press, 2011. (odabrana poglavlja)

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

P1: Uvod u gerontologiju

Ishodi učenja:

Definirati teorije starenja, odnos gerontologije i drugih znanstvenih disciplina, uloga gerontologije u zdravstvenoj zaštiti, odnos gerontologije i gerijatrije.

P2: Fiziologija starenja

Ishodi učenja:

Identificirati somatske, psihičke, socijalne promjene u starijoj životnoj dobi i njihov utjecaj na kvalitetu života.

P3: Demografske specifičnosti svijeta koji stari

Ishodi učenja:

Grupirati demografske pokazatelje starenja, identificirati demografsku sliku i razlike u različitim dijelovima svijeta.

P4: Patologija starenja 1

Ishodi učenja:

Izdvojiti najčešće javnozdravstvene izazove u starijoj dobi – etiološke čimbenike, simptomatologiju i patologiju najčešćih javnozdravstvenih izazova u starijoj dobi: kronične nezarazne bolesti (kardiovaskularne bolesti, neoplazme).

P5: Patologija starenja 2

Ishodi učenja:

Izdvojiti velike javnozdravstvene izazove u starijoj dobi (oralno zdravlje, traume, šećerna bolest, metabolički sindrom i dr.).

P6: Psihički poremećaji i prevencija psihičkih poremećaja u starijoj dobi

Ishodi učenja:

Izdvojiti najčešće mentalne javnozdravstvene izazove u starijoj dobi i prikazati metode njihove prevencije.

P7: Primarna, sekundarna, tercijarna, kvartarna prevencija u starijoj dobi

Ishodi učenja:

Identificirati metode primarne, sekundarne, tercijarne, kvartarne prevencije u starijoj dobi s prikazom javnozdravstvenih mjera, intervencija i programa.

P8: Promocija zdravlja i aktivno starenje

Ishodi učenja:

Analizirati metode unaprjeđenja zdravlja u starijoj dobi, definirati i objasniti pojam aktivnog starenja.

P9: Gerastenija i sarkopenija

Ishodi učenja:

Definirati pojmove gerastenije i sarkopenije i metode njihove prevencije.

P10: Ageizam

Ishodi učenja:

Definirati pojam ageizma, identificirati ga u populaciji starijih s mjerama destigmatizacije starije populacije.

P11: Komunikacija s osobom starije životne dobi

Ishodi učenja:

Identificirati teškoće u slušnom i govornom dijelu komunikacijskog kanala starije osobe te načine dobre komunikacije s starijom osobom.

P12 :Potrebe starije populacije za zdravstvenom i socijalnom zaštitom

Ishodi učenja:

Identificirati potrebe za zdravstvenom zaštitom i socijalnom zaštitom starije populacije te razlike njihovih potreba u odnosu na druge dobne skupine, identificirati specifičnost pružanja zdravstvene zaštite u starijoj životnoj dobi.

P13: Međugeneracijski odnosi - 2

Ishodi učenja:

Identificirati važnost prepoznavanja specifičnih potreba starijih te nužnost transgeneracijske i međugeneracijske potpore i pomoći.

Ishodi učenja:

Nakon odslušane nastave studenti će moći:

1. Analizirati i usporediti demografsko kretanje stanovništva općenito i starijih specifično,
2. Procijeniti i usporediti vrste skrbi za starije osobe
3. Izdvojiti i pojasniti posebnosti fiziologije starenja,
4. Razlikovati i kategorizirati specifičnosti zdravstvenih preventivnih mjera u starijoj populaciji
5. Analizirati proces aktivnosti promicanja zdravlja i usvajanje modela temeljenog na ishodima
6. Identificirati najčešće duševne smetnje u gerijatrijskoj populaciji
7. Primijeniti najadekvatnije metode prevencije u gerontologiji

Popis seminara s pojašnjenjem:

- S1** Socijalna gerontologija – analizirati socijalne rizike i probleme te mogućnosti rješenja
- S2** Društveni položaj starijih ljudi - analizirati kako društveni, politički, ekonomski, tehnološki i ekološki procesi utječu na pojavu nejednakosti u društvu,
- S3** Prevencija institucionalizacije – ocijeniti mogućnosti brige o starijim osobama u zajednici
- S4** Prevencija invaliditeta i ovisnosti o tuđoj pomoći i skrbi - kritički vrednovati modele u skrbi za starije osobe.

S5 Istraživanja u gerontologiji- analizirati nacрте istraživanja kao temelj za gerontološka znanstvena istraživanja

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Unesite tražene podatke

Obveze studenata:

Unesite tražene podatke.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi prema važećem Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci, te prema Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Fakultetu zdravstvenih studija.

Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave, te na završnom ispitu. Od ukupno 100 bodova, tijekom nastave student može ostvariti 50 bodova, a na završnom ispitu 50 bodova.

I. Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno do 50 bodova):

Student može izostati s 30% nastave isključivo **zbog zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom. Nazočnost na predavanjima je obvezna. Nadoknada je moguća u vidu kolokvija iz teme koju su izostali uz prethodni dogovor s voditeljem.

Ukoliko student opravdano ili neopravdano izostane s **više od 30% nastave** ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit. Time je prikupio 0 ECTS bodova i ocijenjen je ocjenom F.

a) Presentacija seminara i aktivnost na nastavi (20 bodova)

b) Izrada pisanog seminarskog rada (30 bodova)

Uvjet za pristupanje završnom ispitu je prikupljenih minimalno 50% (25 bodova) tijekom nastave. Studenti koji su prikupili nedovoljan broj bodova tijekom nastave za pristupanje završnom ispitu dobiti će dodatni zadatak istraživanja u zajednici.

a) Presentacija seminarskog rada (20 bodova). Pozitivno ocjenjena presentacija iz određenog područja boduje se:

Ocjena	Bodovi
izvrstan	20
vrlo dobar	15
dobar	12
dovoljan	10

b) Seminarski pisani rad (30 bodova) Pozitivno ocjenjeni seminarski rad iz određenog područja boduje se:

Ocjena	Bodovi
izvrstan	30
vrlo dobar	25
dobar	20
dovoljan	15

II. Završni ispit (do 50 bodova) Na završnom ispitu provjeravaju se ključne, specifične kompetencije. Završni test ima 50 pitanja, a bodovi se dobivaju kada student pozitivno riješi najmanje 50% testa.

Tko može pristupiti završnom ispitu:

- Studenti koji su tijekom nastave ostvarili minimalno 50% bodova (25 bodova) obavezno pristupaju završnom test-ispitu u kojem dobivaju dodatne bodove.

Tko ne može pristupiti završnom ispitu:

- Studenti koji su tijekom nastave ostvarili 0 do 49,9 bodova ili koji imaju 30% i više izostanaka s nastave. Takav student je neuspješan (1) F i ne može izaći na završni ispit, tj. mora predmet ponovno upisati naredne akademske godine.

III. Konačna ocjena je zbroj ECTS ocjene ostvarene tijekom nastave i na završnom ispitu:

Konačna ocjena

A (90-100%) izvrstan (5)

B (75-89,9%) vrlo-dobar (4)

C (60-74,5%) dobar (3)

D (50-59,9%) dovoljan (2)

F (0-49,9%) ili manje od polovice bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave ili manje od polovice bodova koje je moguće ostvariti na završnom ispitu nedovoljan (1).

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Unesite tražene podatke

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Unesite tražene podatke

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE

(za akademsku 2026./2027. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
09.10.2026.	P1, P2 (14-19) Z5			prof.dr.sc. Elizabeta Dadić-Hero (6 sati)
10.10.2026.	P3 (14-17) online			Prim.Helena Glibotić Kresina (4 sata)
23.10.2026.	P4,P5 (14-19) Z5			Prim. dr.sc.Svjetlana Gašparović Babić (6 sati)
24.10.2026.	P6 (14-17) online			Fadil Habibović nasl.pred. univ.mag (4 sata)
	P7 (14-19)			

05.11.2026.	Z2			Viši predavač Vesna Čačić (4 sata)
07.11.2026.	P8,P9,P10 (8-11) online			Viši predavač Sanja Juretić (4 sata)
20.11.2026.	P11.P12,P13 (8-13) Inf.uč/Z4			Doc.dr.sc. Aleksandar Ratcz (5 sati)
21.11.2026.		S1 i S2 (8-13) online		Prim.Helena Glibotić Kresina (6 sati)
03.12.2026.		S3 (16-19) Z6		Viši predavač Sanja Juretić (4 sata)
05.12.2026.		S4,S5 (8-11) online		Viši predavač Sanja Juretić (4 sata)

Popis predavanja, seminara i vježbi:

	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u gerontologiju	2	Z 5
P2	Fiziologija starenja	4	Z 5
P3	Demografske specifičnosti svijeta koji stari	6	online
P4	Patologija starenja 1	3	Z 5
P5	Patologija starenja 2	3	Z 5
P6	Psihički poremećaji i prevencija psihičkih poremećaja u starijoj dobi	4	online
P7	Primarna, sekundarna, tercijarna, kvartarna prevencija u starijoj dobi	3	P 2
P8	Promocija zdravlja i aktivno starenje	2	online
P9	Gerastenija i sarkopenija	1	online
P10	Ageizam	1	online
P11	Komunikacija s osobom starije životne dobi	1	Inf.uč
P12	Potrebe starije populacije za zdravstvenom i socijalnom zaštitom	3	Z 4
P13	Međugeneracijski odnosi -	1	Z 4
	Ukupan broj sati predavanja	35	

	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Socijalna gerontologija – analizirati socijalne rizike i probleme te mogućnosti rješenja	3	online
S2	Društveni položaj starijih ljudi - analizirati kako društveni, politički, ekonomski, tehnološki i ekološki procesi utječu na pojavu nejednakosti u društvu,	3	online
S3	Prevencija institucionalizacije – ocijeniti mogućnosti brige o starijim osobama u zajednici	3	Z 6

S4			
S5	Prevenција invaliditeta i ovisnosti o tuđoj pomoći i skrbi - kritički vrednovati modele u skrbi za starije osobe	3	online
	Istraživanja u gerontologiji- analizirati nacрте istraživanja kao temelj za gerontološka znanstvena istraživanja	3	online
	Ukupan broj sati seminara	15	

	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
	Ukupan broj sati vježbe		

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	17.12.2026.
2.	29.01.2027.
3.	12.03.2027.
4.	23.04.2027.